

Kilka zadań wstępnych

Zadanie 1.1 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$1 \cdot 2 + 2 \cdot 3 + 3 \cdot 4 + \cdots + n(n+1) = \frac{1}{3}n(n+1)(n+2).$$

Zadanie 1.2 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$1 \cdot 2 \cdot 3 + 2 \cdot 3 \cdot 4 + \cdots + n(n+1)(n+2) = \frac{1}{4}n(n+1)(n+2)(n+3).$$

Zadanie 1.3 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \cdots + \frac{1}{n(n+1)} = 1 - \frac{1}{n+1}.$$

Zadanie 1.4 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$\frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{1}{2 \cdot 3 \cdot 4} + \cdots + \frac{1}{n(n+1)(n+2)} = \frac{1}{4} - \frac{1}{2(n+1)(n+2)}.$$

Zadanie 1.5 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$\frac{1}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{1}{2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} + \cdots + \frac{1}{n(n+1)(n+2)(n+3)} = \frac{1}{18} - \frac{1}{3(n+1)(n+2)(n+3)}.$$

Zadanie 1.6 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$1^2 + 2^2 + 3^2 + \cdots + n^2 = \frac{1}{6}n(n+1)(2n+1).$$

Zadanie 1.7 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$1^3 + 2^3 + 3^3 + \cdots + n^3 = (1 + 2 + 3 + \cdots + n)^2.$$

Zadanie 1.8 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej $n \geq 2$ zachodzi wzór:

$$\left(1 - \frac{1}{2^2}\right)\left(1 - \frac{1}{3^2}\right) \cdots \left(1 - \frac{1}{n^2}\right) = \frac{n+1}{2n}.$$

Zadanie 1.9 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi wzór:

$$\frac{1}{5 \cdot 8} + \frac{1}{8 \cdot 11} + \frac{1}{11 \cdot 14} + \cdots + \frac{1}{(3n+2)(3n+5)} = \frac{n}{5(3n+5)}.$$

Zadanie 1.10 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej $n > 2$ i dla każdej liczby rzeczywistej $a > 0$ zachodzi nierówność: $(1+a)^n > 1 + na + \frac{n(n-1)}{2}a^2$.

Zadanie 1.11 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej $n > 2$ zachodzi nierówność: $2^{n(n-1)/2} > 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdots n$.

Zadanie 1.12 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej $n > 1$ zachodzi nierówność: $(n+1)^n > 2 \cdot 4 \cdot 6 \cdots 2n$.

Zadanie 1.13 Udowodnić, że n prostych na płaszczyźnie, z których każde dwie mają punkt wspólny, ale żadne trzy nie przechodzą przez jeden punkt, dzieli tę płaszczyznę na $\frac{1}{2}(n^2 + n + 2)$ części.

Zadanie 1.14 Niech $p_1 = 2, p_2 = 3, p_3 = 5, p_4 = 7, p_5 = 11$, itd., p_n jest n -tą liczbą pierwszą. Dowieść, że $p_n > 3n$ dla $n \geq 12$.

Zadanie 1.15 Na okręgu obrano $n > 2$ punktów i każdy połączono odcinkiem każdym innym. Czy można wykreślić te odcinki jednym ciągiem tak, by koniec pierwszego był początkiem drugiego, koniec drugiego — początkiem trzeciego itd. i żeby przy tym koniec ostatniego odcinka był początkiem pierwszego.

Zadanie 1.16 Niech $\pi(n)$ oznacza liczbę liczb pierwszych nie większych od liczby naturalnej n . Udowodnić, że $\pi(n) \leq \frac{n}{2}$ dla $n \geq 8$.

Zadanie 1.17 Załóżmy, że liczby $x_1, x_2, \dots, x_n$ mają ten sam znak oraz że $x_1 > -1, x_2 > -1, \dots, x_n > -1$. Dowieść, że

$$(1 + x_1)(1 + x_2)(1 + x_3) \dots (1 + x_n) \geq 1 + x_1 + x_2 + \dots + x_n.$$

Wyjaśnić, kiedy zachodzi równość.

Zadanie 1.18 Udowodnić, że jeśli suma liczb dodatnich jest równa n , to ich iloczyn jest nie jest większy niż 1.

Zadanie 1.19 Udowodnić, że szachownicę wymiaru $(4k + 1) \times (4k + 1)$ można obejść ruchem skoczka szachowego przechodząc dokładnie jeden raz przez każde pole.

Zadanie 1.20 Niech $F_1 = 1, F_2 = 1, F_3 = 2, F_4 = 3, \dots, F_{n+2} = F_{n+1} + F_n$. Dowieść, że dla każdej liczby naturalnej n zachodzi równość $F_{n+2} \cdot F_n - F_{n+1}^2 = (-1)^{n+1}$.

Zadanie 1.21 Na dworze króla Artura zebrało się $2n$ rycerzy. Żaden z nich nie ma więcej niż $n - 1$ wrogów wśród nich. Udowodnić, że Merlin — doradca króla Artura — może ich rozsadzić przy Okrągłym Stole tak, by żaden nie był sąsiadem swego wroga.

Zadanie 1.22 Udowodnić, że dla każdej liczby naturalnej n liczba $1000^n - 1$ jest podzielna przez 37.

Zadanie 1.23 Udowodnić, że 7 jest dzielnikiem liczby $2222^{5555} + 5555^{2222}$.

Zadanie 1.24 Udowodnić, że 13 jest dzielnikiem liczby $1000^n + (-1)^n$ dla każdej liczby naturalnej n .

Zadanie 1.25 Niech $a_1 = 3, a_2 = 8, a_{n+2} = 3a_{n+1} - a_n$ dla $n = 1, 2, \dots$. Dowieść, że $a_n \geq 2^n$ dla $n = 1, 2, \dots$

Zadanie 1.26 Ile zer ma na końcu liczba $1\,000\,000!$?

Zadanie 1.27 $a^2 + b^2 \geq 2ab$ dla dowolnych $a, b \in \mathbb{R}$.

Zadanie 1.28 $(a^2 + b^2)(x^2 + y^2) \geq (ax + by)^2$ dla dowolnych $a, b, x, y \in \mathbb{R}$.

Zadanie 1.29 $|a| \leq c$ wtedy i tylko wtedy, gdy $-c \leq a \leq c$.

Zadanie 1.30 $|a + b| = |a| + |b|$ wtedy i tylko wtedy, gdy $ab \geq 0$.

Zadanie 1.31 Jeśli $|a - b| \leq a$, to $ab \geq 0$. Czy twierdzenie odwrotne jest prawdziwe?

Zadanie 1.32 Jeśli $x + y + z = 1$, to $x^2 + y^2 + z^2 \geq \frac{1}{3}$.

Zadanie 1.33 Jeśli $ab > 0$, to $\frac{a}{b} + \frac{b}{a} \geq 2$.

Zadanie 1.34 $x^2 + x + 1 > 0$ i $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1 > 0$ dla każdego $x \in \mathbb{R}$.

Zadanie 1.35 $\left(\frac{x+|x|}{2}\right)^2 + \left(\frac{x-|x|}{2}\right)^2 = x^2$ dla każdego $x \in \mathbb{R}$.

Zadanie 1.36 Dla jakich $x \in \mathbb{R}$ zachodzi $|x + 1| < 7$?

Zadanie 1.37 Dla jakich $x \in \mathbb{R}$ zachodzi $|x + 1| > 7$?

Zadanie 1.38 Dla jakich $x \in \mathbb{R}$ zachodzi $|x + 2| + |x - 6| = 8$?

Zadanie 1.39 Dla jakich $x \in \mathbb{R}$ zachodzi $|x + 2| + |x - 2| \leq 9$?

Zadanie 1.40 Dla jakich $x \in \mathbb{R}$ zachodzi $\left|\frac{x+1}{x+2}\right| > 1$?

Zadanie 1.41 Dla jakich $x \in \mathbb{R}$ zachodzi $\left|\frac{x-4}{x^2+x+5}\right| > 1$?

Zadanie 1.42 Niech $\max(a, b)$ oznacza większą z liczb a, b , $\min(a, b)$ — mniejszą z nich, $\max(a, a) = a = \min(a, a)$. Dowieść, że $\max(a, b) = \frac{1}{2}(a + b + |a - b|)$. Wyrazić podobnie $\min(a, b)$.

Zadanie 1.43 Udowodnić, że jeśli $n \in \mathbb{N}$ i $x > y \geq 0$, $x, y \in \mathbb{R}$ to $\sqrt[n]{x} - \sqrt[n]{y} < \sqrt[n]{x - y}$.

Zadanie 1.44 Udowodnić, że liczba $1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{n}$ nie jest całkowita dla żadnej liczby naturalnej $n > 1$.

Zadanie 1.45 Udowodnić, że jeśli $n \geq 3$ jest liczbą naturalną, to liczba $\sqrt{n^2 - 4}$ jest niewymierna.

Zadanie 1.46 Udowodnić, że $\sqrt[3]{20 - 14\sqrt{2}} + \sqrt[3]{20 + 14\sqrt{2}} = 4$.

Zadanie 1.47 Udowodnić, że $\sqrt[k]{\sqrt[n]{a}} = \sqrt[kn]{a}$.

Zadanie 1.48 Niech n będzie liczbą naturalną, $a_1, a_2, \dots, a_n$ — liczbami naturalnymi. Dowieść, że $\frac{a_1 + a_2 + \dots + a_n}{n} \geq \sqrt[n]{a_1 a_2 \dots a_n}$.

Zadanie 1.49 Udowodnić, że następujące liczby są niewymierne:

$$\sqrt{2} + \sqrt{3}, \quad \sqrt{2} + \sqrt{3} + \sqrt{5}, \quad \sqrt{2} + \sqrt{3} + \sqrt{5} + \sqrt{7}.$$

Zadanie 1.50 Udowodnić, że jeśli $n \geq 2$ jest liczbą naturalną, to liczba $\sqrt{n^2 + 3n}$ jest niewymierna.

Zadanie 1.51 Udowodnić, że istnieje nieskończenie wiele takich trójek dodatnich liczb wymiernych x, y, z , że $x^2 + y^2 + z^2 = 1$.

Zadanie 1.52 Znaleźć taki wielomian f (możliwie niskiego stopnia), że dla każdej liczby $x \neq 0$ zachodzi równość $f(x + \frac{1}{x}) = x^2 + \frac{1}{x^2}$.

Zadanie 1.53 Naszkicować wykres funkcji $|x + 3| - |x - 1|$.

Zadanie 1.54 Znaleźć taki wielomian w pierwszego stopnia, że $w(x) \notin \mathbb{Z}$ dla $x \in \mathbb{Z}$.

Zadanie 1.55 Znaleźć wielomian w pierwszego stopnia, którego wykres przechodzi przez dokładnie jeden punkt o obu współrzędnych całkowitych.

Zadanie 1.56 Udowodnić, że jeśli wykres wielomianu pierwszego stopnia przechodzi przez dwa punkty o obu współrzędnych całkowitych, to przechodzi przez nieskończenie wiele takich punktów.

Zadanie 1.57 Udowodnić, że jeśli dla dowolnych $a_1, a_2, x_1, x_2 \in \mathbb{R}$ zachodzi równość $f(a_1x_2 + a_2x_1) = a_1f(x_1) + a_2f(x_2)$, to funkcja f jest wielomianem stopnia nie większego niż 1.

Zadanie 1.58 Rozwiązać równanie $x^2 = \lfloor x \rfloor$.

Zadanie 1.59 Udowodnić, korzystając ewentualnie z twierdzenia Pitagorasa, że proste $y = ax$ i $y = Ax$ są prostopadłe wtedy i tylko wtedy, gdy $aA = -1$.

Zadanie 1.60 Zbiór wszystkich punktów (x, y) , dla których spełniona jest równość $5x - 12y + 13 = 0$, jest prostą. Udowodnić, że odległość punktu $(2, 3)$ od tej prostej, czyli minimum odległości punktu $(2, 3)$ od punktów prostej, jest równa $\frac{|5 \cdot 2 - 12 \cdot 3 + 13|}{\sqrt{5^2 + (-12)^2}}$.

Zadanie 1.61 Znaleźć liczby b i c wiedząc, że każda z nich jest pierwiastkiem równania $x^2 + bx + c = 0$.

Zadanie 1.62 Dla jakich liczb rzeczywistych m suma pierwiastków równania

$$x^2 - mx + m(m + 3) = 0$$

jest mniejsza o 3 od ich iloczynu?

Zadanie 1.63 Dla jakich liczb całkowitych k oba pierwiastki równania

$$kx^2 - (1 - 2k)x + k - 2 = 0$$

są wymierne?

Zadanie 1.64 Dla jakich liczb rzeczywistych m jeden z pierwiastków równania

$$2x^2 - (2m + 1)x + m^2 - 9m + 39 = 0$$

jest dwa razy większy od drugiego?

Zadanie 1.65 Dowieść, że jeśli $a_1, a_2, \dots, a_n, b_1, b_2, \dots, b_n \in \mathbb{R}$, to

$$(a_1^2 + a_2^2 + \dots + a_n^2)(b_1^2 + b_2^2 + \dots + b_n^2) \geq (a_1b_1 + a_2b_2 + \dots + a_nb_n)^2.$$

Zadanie 1.66 Rozwiązać równanie $x^2 + 5x + 4 - 5\sqrt{x^2 + 5x + 28} = 0$.

Zadanie 1.67 Udowodnić, że jeśli równość $ax^2 + bx + c = Ax^2 + Bx + C$ zachodzi dla wszystkich $x \in \mathbb{R}$, to $a = A$, $b = B$ i $c = C$.

Zadanie 1.68 Dowieść, że prosta może mieć z parabolą 0, 1 lub 2 punkty wspólne i nie może mieć ich więcej.

Zadanie 1.69 Dla jakich wartości parametru $k \in \mathbb{R}$ rzeczywiste pierwiastki równania $x^4 - (3k + 2)x^2 + k^2 = 0$ tworzą ciąg arytmetyczny? Liczby rzeczywiste $a_1, a_2, \dots, a_n$ tworzą ciąg arytmetyczny, jeżeli $a_2 - a_1 = a_3 - a_2 = \dots = a_n - a_{n-1}$.

Zadanie 1.70 Dowieść, że środki wszystkich tych odcinków równoległych do prostej $y = 2x - 5$, których oba końce leżą na paraboli o równaniu $y = 2x^2 - 13x + 7$, znajdują się na jednej prostej. Czy każdy punkt tej prostej jest środkiem jednego z opisanych odcinków?

Zadanie 1.71 Wykazać, że jeśli suma odległości punktu (x, y) od punktów $(0, \sqrt{5})$ i $(0, -\sqrt{5})$ jest równa 6, to $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$. Czy z tego, że $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$ wynika, że suma odległości punktu (x, y) od punktów $F_1 = (0, \sqrt{5})$ i $F_2 = (0, -\sqrt{5})$ jest równa 6?

Zadanie 1.72 Wykazać, że jeśli $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$, to stosunek odległości punktu (x, y) od punktu $F_1 = (0, \sqrt{5})$ do odległości punktu (x, y) od prostej $y = \frac{9}{\sqrt{5}}$ jest równy $\frac{\sqrt{5}}{3}$.

Zadanie 1.73 Wykazać, że jeśli $-\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$, to stosunek odległości punktu (x, y) od punktu $F_1 = (0, \sqrt{13})$ do odległości punktu (x, y) od prostej $y = \frac{9}{\sqrt{13}}$ jest równy $\frac{\sqrt{13}}{3}$.

Zadanie 1.74 Wykazać, że $-\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$ wtedy i tylko wtedy, gdy wartość bezwzględna różnicy odległości punktu (x, y) od punktów $F_1 = (0, \sqrt{13})$ i $F_2 = (0, -\sqrt{13})$ jest równa $2\sqrt{13}$.

Zadanie 1.75 Dowieść, że środki wszystkich tych odcinków równoległych do prostej $y = 2x - 5$, których oba końce leżą na elipsie o równaniu $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$, znajdują się na jednej prostej. Czy każdy punkt tej prostej jest środkiem jednego z opisanych odcinków?

Znaleźć wszystkie proste równoległe do prostej $y = 2x - 5$, które mają dokładnie jeden punkt wspólny z elipsą o równaniu $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$.

Zadanie 1.76 Niech $F_1 = (0, \sqrt{5})$, $F_2 = (0, -\sqrt{5})$ i $A = (\frac{6}{5}, \frac{12}{5})$. Znaleźć prostą ℓ przechodzącą przez punkt A , której jedynym punktem wspólnym z elipsą o równaniu $\frac{x^2}{4} + \frac{y^2}{9} = 1$ jest punkt A . Wykazać, że kąt między odcinkiem F_1A i prostą ℓ równy jest kątowi między odcinkiem F_2A i prostą ℓ .

Zadanie 1.77 Wykazać, że parabole $y = x^2$ i $y = 9x^2$ są podobne.

Dwa zbiory C i D na płaszczyźnie nazywamy podobnymi, jeśli istnieje takie przekształcenie $P: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ i liczba $k > 0$, że stosunek odległości punktów $P(x_1)$ i $P(x_2)$ do odległości punktów x_1 i x_2 jest równy k dla dowolnych różnych punktów x_1, x_2 oraz $P(C) = D$.

Zadanie 1.78 Ile punktów wspólnych z okręgiem może mieć wykres funkcji kwadratowej?

Zadanie 1.79 Ile punktów wspólnych mogą mieć dwie parabole?

Zadanie 1.80 Ile punktów wspólnych mogą mieć: elipsa o równaniu $\frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{4} = 1$ i okrąg o równaniu $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$?

Zadanie 1.81 Ile pierwiastków ma równanie $x^4 + 2(m - 4)x^2 + 4 = 0$ w zależności od parametru m ?

Zadanie 1.82 Ile pierwiastków ma równanie $x^4 + (2m - 4)x^2 - m^2 + 4m - 2 = 0$, w zależności od parametru m ?

Zadanie 1.83 Wykazać, że jeśli $x > 0$, $y > 0$ i $x + y = 1$, to zachodzi nierówność: $(1 + \frac{1}{x})(1 + \frac{1}{y}) \geq 9$.

Zadanie 1.84 Wyrażenie $\sqrt{x - 1} + \sqrt{x + 24} - 10\sqrt{x - 1}$ jest stałe na pewnym przedziale. Znaleźć ten przedział.

Zadanie 1.85 Udowodnić, że parabola $y = ax^2 + bx + c$ jest zbiorem złożonym z punktów równoodległych od pewnego ustalonego punktu i pewnej ustalonej prostej. Jest to geometryczna definicja paraboli, ustalony punkt nazywany jest ogniskiem, a prosta — kierownicą.

Zadanie 1.86 Jeśli F jest ogniskiem paraboli $y = ax^2$, d — jej kierownicą, P punktem paraboli, to prosta t — styczna do paraboli w punkcie P jest dwusieczną kąta między prostą PF i prostą pionową przechodzącą przez punkt P .
Oznacza to, że jeśli umieścimy „punktowe” źródło światła w ognisku F zwierciadła parabolicznego, tj. otrzymanego w wyniku obrotu paraboli wokół jej osi symetrii, to po odbiciu od zwierciadła otrzymamy wiązkę promieni równoległych. Ta własność paraboli decyduje o tym, że np. anteny radioteleskopów mają kształt paraboliczny.